

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2020 | Week 40

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4
8075 AC Elspeet
Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: ouderling J. Fijan

Zichtweg 3
8075 CN Elspeet
Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V.zondag 4 oktober 2020
09.30 uur ds. M. van Kooten
15.00 uur ds. M. van Kooten

Collecten

1. Fonds christelijke doeleinden
  2. Kerk
  3. Instandhouding predikantsplaats
- Van harte aanbevolen

Kinderoppas

Vanaf komende zondag starten we weer met kinderopas. Dit zal alleen tijdens de morgendienst plaatsvinden voor de groep die op dat moment aan de beurt is voor de kerkgang. Wilt u ook in het Kerkerf voldoende afstand houden en komt zoveel mogelijk alleen naar binnen.

Aan de beurt zijn: Mevr.L.van Asselt-Huisman, mev.vr.T.v.d.Top-van Renselaar, Gerielle van de Steeg en Anne v.d.Top.

Vrijwillige hulpdienst

De vrijwillige hulpdienst is er voor iedereen in onze kerkelijke gemeente die tijdelijk hulp nodig heeft b.v. door ziekte bij ouderdom of om andere redenen. Heeft u vragen of wilt u gebruik maken van de vrijwillige hulpdienst neem dan contact op met Evelien v.d. Brink 492159 of Gretha van het Goor 491380

Catechisaties

Komende maandag en vrijdag beginnen de gewone catechisaties weer. Graag vasthouden aan de leeftijden omdat er op vrijdag de mogelijkheid is om catechisatie te volgen wanneer dat op maandag niet mogelijk blijkt te zijn.

Van 18.30 tot 19.30 uur de jeugd van 12 en 13 jaar

Van 19.30 tot 20.30 uur de jeugd van 14 en 15 jaar

Van 20.30 tot 21.30 uur de jeugd van 16 en ouder.

Op vrijdagavond wordt de jeugd verwacht die op maandagavond niet kunnen. De vrijdagavondcatechisanten kunnen het werkboekje rondom Hellenbroeks Goddelijke waarheden meenemen. Bij de maandagavondcatechisatie beginnen we weer met een nieuwe aflevering van Leren om te leven.

Nog één dingetje; Door persoonlijke omstandigheden konden we niet op 28 september beginnen en vorig jaar moesten we abrupt voortijdig de catechisaties beëindigen. Daarom willen we in de week van de herfstvakantie dit keer doorgaan.

Maar eerst van harte welkom aanstaande maandag of vrijdag.

Huisgodsdienst

D.V. 8 oktober hopen we weer een avond over huisgodsdienst te houden. Inmiddels hebben we twee avonden achter de rug. Het waren fijne avonden waarin we goede gesprekken met elkaar gehad hebben. We hopen dat de avonden bijgedragen hebben aan de huisgodsdienst in jullie gezinnen. Toch is het belangrijk dat we het onderwerp warm houden. Daarom binnenkort weer deze avond. We hopen wat ervaringen uit te wisselen en er zullen praktische handvatten aangereikt worden voor de invulling van huisgodsdienst. Komt u weer? De avond zal gehouden worden in de kerk zodat we voldoende afstand kunnen bewaren. We hopen te starten om 20.00 uur. Wilt u zich opgeven bij ondergetekende? Tot dan!

Verjaardag predikant

Aanstaande maandag, 5 oktober hoopt ds. Van Kooten jarig te zijn. Namens kerkenraad en gemeente willen we hem van harte feliciteren met deze gedenkdag. Andere jaren was er de gelegenheid om bij de opening van het winterwerk hem de hand te drukken, maar door de omstandigheden is dat nu niet mogelijk. Toch willen we dit niet ongemerkt voorbij laten gaan. Het is goed om de trouw des Heeren te gedenken. Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân, Dien trouwen HEER voor Zijn genâ vergelden? Laten we voortdurend biddend om onze predikant staan en hem ook met een kaartje gedenken. We wensen hem van harte Gods voortdurende nabijheid en zegen toe.

Enkele jaren geleden typeerde hij zich in een interview als volgt: "De kleding is zwart-wit, de uitspraken soms ook. „Ik bijzonder? Welnee, ik ben een heel gewone jongen." En dat is herkenbaar. Er zijn geen hoge drempels en hij heeft voor een ieder een hartelijk woord en een groet.

We betrekken in deze felicitatie ook mevr. van Kooten die 30 aug. jl haar verjaardag mocht vieren. De Heere gedenke ook haar voor het toekomstige. Ook mogen we de dominee en zijn vrouw feliciteren met de uitbreiding van het aantal kleinkinderen. Bij Marieke en Wesley mocht vorige week een dochter geboren worden.

Op 29 september jl was het 10 jaar geleden dat ds. van Kooten door ds. P. Molenaar bevestigd werd en de Heere hem "tot een wachter gesteld" heeft van de Elspeetse gemeente met Ezechiël 3:17. Hoevele preken zijn inmiddels hier uitgesproken en hoeveel bezoeken heeft hij in de gemeente gedaan. Nooit was het hem teveel. Hij is gezegend met een sterke gezondheid. En een oprechte belangstelling in men-

sen. Bovenal in het geestelijk welzijn van de gemeentelieden. Maar wat is de vrucht van al dit werk? "In die studeerkamer regeert het geschreven woord." We hopen en bidden dat het vele studeren en graven in het Woord en de geschriften vruchtbaar mag zijn. Dat zondaren ontdekt mogen worden aan hun schuld en aan de voet van het kruis van Christus terecht mogen komen en dat Gods kinderen gevoed mogen worden in de prediking. En bovenal dat God alle eer mag ontvangen.

We wensen hem met de Psalm van zijn leeftijd toe: "Vertrouw op Hem te aller tijd, o gij volk! Stort ulieder hart uit voor Zijn aangezicht; God is ons een Toevlucht. Sela." (Psalm 62) Om zo dagelijks bij Hem te schuilen.

De kerkenraad

De gebroeders Sijpkens (IV)

Na bij ds.S.H.Sijpkens en zijn zoons en aangetrouwde kleinzoon Domela Nieuwenhuis Nyegaard stil gestaan hebben is het tijd dat we op zijn broer Rutger Adolf Benthem Sypkens ingaan die slechts enkele maanden predikant was in Elspeet.

Na het vertrek van ds. S.H. Sijpkens werd opnieuw door de kerkenraad een drietal opgemaakt. Daarop stonden achtereenvolgens ds.L.G.C.Ledeboer te Benthuisen, kandidaat A.J.C.van Blokhuizen uit Amsterdam en ds.R.A.B. Sypkens uit Lutjegast. Allereerst werd een beroep uitgebracht op de bekende ds.L.G.C.Ledeboer te Benthuisen. Hij bedankte. Kort daarna legde hij zijn ambt neer als hervormd predikant nadat hij eerst de reglementenbundel en het evangelische gezangboek van de kansel wierp en in de pastorietuin begroef. Had hij het beroep aangenomen dan had dit bijzondere voorval waarschijnlijk in onze pastorietuin plaats gevonden en zou reeds in 1841 de kerk gescheurd zijn. Nu Ledeboer bedankt had zou een volgend beroep voor de tweede op het drietal zijn maar kandidaat van Blokhuizen had al een beroep aangenomen naar Woudsend. Hij heeft daar echter nooit intrede gedaan want hij overleed voordat hij predikant zou worden. Het volgende beroep was derhalve op de laatste van het drietal, de broer van ds S.H.Sijpkens, namelijk Rutger Adolf Benthem Sijpkens, wiens naam Benthem de achternaam was van zijn moeder die Gerarda Benthem heette. Dat gebeurde vroeger wel meer. Hij werd geboren op 27 mei 1811. Hij studeerde vanaf 1827 (zestien jaar was hij toen) theologie in Groningen en nam de herdersstaf op in Lutjegast in 1834. Dat was het jaar waarin het vooral in het hoge noorden broedde en giste vanwege de afzetting van Hendrik de Cock in Ulrum,

de kerk en pastorie waar Rutger was opgegroeid. De Cock noemde de hervormde kerk een valse kerk terwijl hij de gezangen als hoerenliederen betitelde. Sijpkens was toch iets minder scherp. Hij wist uit de bundel gezangen nog wel wat te vinden dat bruikbaar was voor de eredienst en begreep dat valse kerk een beteling was voor de Rooms-Katholieke die mede de oorzaak was van het bloed van vele martelaren en dat er in de hervormde kerk vele valse klanken zijn te vernemen maar ook zuivere. Van hem is niet bekend dat zijn geestelijke ommekeer plaatsvond voor of tijdens zijn predikantschap zoals dat bij zijn broer het geval was of dat hij mogelijk van kindsbeen af de Heere vreesde. In ieder geval volgde hij in Elspeet zijn broer op en sloeg hij geestelijk op het zelfde aambeeld. Het was maar heel kort want zijn ambtsperiode duurde van 2 mei 1841 tot 9 september 1841. De tekst van zijn intredeprek was 1 Korinthe 1:23-24: 'Doch wij prediken Christus de Gekruisigde, de Joden wel een ergernis en de Grieken een dwaasheid maar hun die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, prediken wij Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods'. Na Elspeet diende hij de gemeenten Garijp en Eernewoude (1841-1847). Bijna twee maanden na zijn vertrek uit Elspeet overleed zijn vrouw Wemelina de Jonge op 33-jarige leeftijd. Ze liet hem twee dochterjes na van resp. 5 en 3 jaar. Hij kreeg vanuit Garijp beroepen naar Meeuwen, Hantumhuizen, Nunspeet en Bodegraven waarvoor hij allen bedankte. Toen Spijk in Groningen op hem een beroep uitbracht nam hij dat aan. Hij werd daar bevestigd door de consulent ds.A.P.A. du Cloux uit Losdorp die als modern predikant begon en een aanklacht indiende tegen Hendrik de Cock omdat deze kinderen uit zijn gemeente doopte. Hij was het die de eerste vacaturedienst moest vervullen na het afzetten van De Cock. Boze gemeenteleden riepen hem toe toen hij onder politiebegeleiding de preekstoel van Ulrum betrad: 'Wolf kom af!' Later is hij krachtadig omgezet, metterdaad van een wolf een lam geworden, en tevens getrouw wachter geworden op Sions muren, terwijl hij de vervallen kerk trouw bleef. Sijpkens diende de gemeente Spijk van 1847 tot 1864. In 1848 ging hij op uitnodiging van Groen van Prinsterer met o.a. zijn bevestiger du Cloux naar het Odeon in Amsterdam. Daar werd een vergadering gehouden van 'Christelijke vrienden'. Het was met name een vereniging die zich bezig hield met maatschappelijk werk op orthodoxe basis. Op deze vergadering in het Odeon ging het echter over de belijdenis van de hervormde kerk die naar het reglement van de kerk verschillend kon worden geïn-

terpreteerd. Men wilde als het ware één front maken tegen de moderne hervormden. Onder de Christelijke vrienden was er echter ook geen eenstemmigheid over de belijdenis. De een noemde als hoofdwaarheden de inspiratie van de Schrift, de Drie-eenheid en het verzoeningswerk van Christus. Anderen wilden daarbij juist ook de leer der verkiesing gehandhaafd zien. Je zou het een vergadering van reformatorisch en evangelisch kunnen noemen tegenover het blok van moderneren. Sijpkens kon het adres over handhaving van de hoofdwaarheden daarom niet ondertekenen. Op de vergadering waar dankbaarheid heerste onder de orthodoxen dat men elkaar toch zo mocht vinden stond Sijpkens verontwaardigd op. Hij noemde het hele gebeuren waar velen dankbaar voor waren, een 'lijkfeest'. 'Heden toch is de Nederlandse Gereformeerde kerk feitelijk begraven' sprak hij. Eerder had ene Bavius Ynia al in die zin gesproken: 'De nederduitse gereformeerde kerk is in 1795 gestorven (hij bedoelde bij de overheersing van de Fransen waarbij kerk en staat werden gescheiden) en begraven in 1816 (de oude gereformeerde kerk kreeg nu de nieuwe naam Nederlands Hervormd terwijl door het algemeen reglement de Dordtse kerkorde aan de kant werd gezet en de proponentenformule geen strikte binding aan de gereformeerde belijdenis impliceerde).

Groen van Prinsterer die de initiator van de vergadering was ondertekende het stuk maar Sijpkens bezigde de scherpe woorden: 'De dag waarop de leider van de getrouwe leden dier kerk toelaat dat de Predestinatie achterwege blijve op het register der leerstukken (...) heeft onze nationale Gereformeerde kerk qua talis (als zodanig) opgehouden te bestaan'. Desondanks nam Sijpkens geen afscheid van de hervormde kerk maar zette zijn arbeid in de vervallen kerk voort, terwijl er in zijn persoonlijk leven ook nog weer een lichtpuntje gloorde. In 1851 trad hij namelijk na een weduwnaarschap van negen jaar opnieuw in het huwelijk. Inmiddels hadden zijn dochters de leeftijd van 15 en 12 jaar bereikt. De huwelijksplechtigheid met de 25-jarige Anna Catharina Wenniger vond plaats in Loppersum. Eén meisje werd in 1852 uit dat huwelijk geboren. Ze heette Bouwina en leefde maar één dag. Ook in het Groningse Spijk wisten kerkenraden van vacante gemeenten hem te vinden. Oldebroek, Onstwedde, Ee (Fr.) en Nijkerk beriepen hem. Maar hij bedankte steeds, totdat het kleine Groningse dorpje Zuidwolde kwam in 1864. Dit keer meende hij Spijk te mogen verlaten. Vanuit Zuidwolde kreeg hij nog tweemaal een beroep. De eerste keer was toen hij inmiddels 65 jaar geworden. Het

was Wouterswoude dat kort te voren zelfstandig was geworden daar het jarenlang een combinatiegemeente was geweest met Driesum en Dantumawoude. Hij bedankte. Dat deed hij eveneens vier jaar later voor een beroep uit Suameer. Hij bleef Zuidwolde trouw tot aan zijn emeritaat. Opvallend overigens dat hij Elspeet slechts vier maanden diende en de Groningse gemeenten jarenlang. Had het met de omgeving te maken of de volksaard? De lengte van een ambtsbediening doet er niet toe zien we bij de apostel Paulus die soms na een paar weken al vertrok en toch door Gods genade diepe sporen mocht trekken. Na zijn emeritaat trok hij naar Groningen metterwoon en overleed aldaar op 10 maart 1901.

Van Rutger Adolf Benthem Sijpkens schreef Domela Nieuwenhuis Nyegaard die met zijn nichtje Hermina getrouwd was dat men in zijn tijd van hem zei: 'De majesteit Gods is rond zijn hoofd'. Van de gebroeders Sijpkens die beiden in Elspeet stonden zei diezelfde Domela Nieuwenhuis Nyegaard: 'Daar zij niet met de Afscheiding meegingen wisten zij velen in de oude volkskerk te behouden, die neiging tot meegaan met de afscheiders hadden'.

Van ds.R.A.B.Sypkens is in 1860 een prekenbundel verschenen over het boek Jona alsmede een viertal preken over de opwekking van Lazarus in Johannes 11. Deze preken geven gelijk een inblik in de prediking zoals enkele maanden in 1841 in Elspeet geklonken heeft.

In het voorwoord op de preken over Lazarus schrijft hij: 'Groot is zeker het aantal leerredenen, waarvan de gemeente bestendig wordt voorzien maar het zou mijns inziens, een zeer ontbetamelijke klacht zijn, wanneer men dat getal te groot noemde. Wat mij betreft, ik ben er ten volle van overtuigd dat, netzomin als er ooit te veel gepreekt kan worden vanaf de kansel, uit en ook naar Gods Woord er evenmin te veel over de Bijbel zal kunnen worden geschreven. Vooral in de tijd die wij beleven die een aantal geschriften voortbrengt welke het geloof van de christelijke gemeente maar al te zeer ondermijnt en haar beroven van de enige troost in leven en sterven'.

Van Sijpkens preken geldt dat ze naar de Schrift zijn en naar het hart van Jeruzalem maar ook waarschuwend voor de onbekeerde goddeloze of godsdienstige mens. We besluiten met een gedeelte uit een preek over Johannes 11:1-6. N.a.v. de opmerking die Johannes maakt 'Jezus nu had Martha en haar zuster en Lazarus lief' merkt hij op: 'Mijne hoorders, het is verre van daar dat wij u zouden willen of durven bemoedigen met een algemene zaligheid, alsof er voor de mens niets anders vereist werd om ge-

troost te leven en zalig te sterven dan geloof aan onsterfelijkheid (...)

Wanneer de verkondiging van het Evangelie, waarin ons de liefde van Jezus geopenbaard is, bij ons niet die invloed heeft, wanneer wij weigeren, om op Zijn vriendelijke uitnodiging tot Hem te komen en ons aan Zijn rechtvaardigheid te onderwerpen, wanneer wij niet leren onszelf te mishagen, over de zonden te bedroeven en deze als onze ergste vijand haten; wanneer wij niet leren in de naam van Jezus te geloven en met al onze noden en ellenden tot Hem de toevlucht te nemen; wanneer de liefde waarmee Hij ons heeft liefgehad onze harten niet kan opwekken om Hem een liefde toe te dragen meer dan alles wat ons dierbaar is maar daartegenover de zonden koesteren in ons hart en aankweken; wanneer wij groot in onze eigen ogen een ergernis hebben aan het kruis van Christus of onverschillig verkeren omtrent onze eeuwige belangen en met lichtvaardige gedachten aan hetgeen de toekomst baren zal; ons kunnen troosten zonder de geringste moeite aan te wenden om de grond te onderzoeken waarop wij onze troost bouwen; in één woord; wanneer de liefde van Jezus zich niet afspiegelt aan onze ziel maar de oude mens die bedorven is door de zonde leeft en heerst, hoe zou dan van ons gezegd kunnen worden: 'De Heere heeft ons lief?' Moeten wij uit deze onze jammerlijke zielsgesteldheid niet het tegendeel afleiden en de hoop verdacht houden waarmee we ons wellicht tot hiertoe geveleid hebben?

Mogelijk zal de een of ander voor wie dit onderzoek wat gevoelig aan 't hart komt ons toevoegen: Uw oordeel is hard, zulk een oordeel komt u niet toe. Wij antwoorden hierop eenvoudig, dat, hoewel wij graag bekennen dat ons oordeel hard is voor de oude mens, deze hardheid alleen uit liefde ontstaat, die juist op deze manier zoekt te behouden. En wat het oordeel zelf aangaat, is dat niet geheel naar de geest van het Evangelie? Of zou het niet geoorloofd zijn te oordelen, dat iemand die met woorden en daden betoont geheel vreemd te zijn van het inwendig christendom naar het verderf gaat, en hem met liefde en getrouwdheid daarvoor te waarschuwen, terwijl het nog tijd is om het gevaar te ontkomen? Wij hebben u aangetoond, wanneer gezegd kan worden dat bij ons geen bewijs aanwezig is van de liefde van Jezus tot ons wij daarmee niet willen zeggen dat Jezus ons niet zou willen liefhebben. Integendeel! Zondaars aan te nemen in de gemeenschap van Zijn liefde, aan zondaars Zijn liefde te openbaren opdat zij in zichzelf het leven der liefde ontvangen, dat in Hem en in de Vader verborgen is en zij de Goddelijke

natuur deelachtig worden, dat is de wil van Jezus. Maar zouden wij, om daartoe te komen, niet vooraf onze valse stellingen moeten verlaten en om die te verlaten niet vooraf van de valsheid en nietigheid ervan moeten overtuigd worden? Is het hart niet bedrieglijk genoeg om zich gerust te stellen op verkeerde gronden, en zou er wel ooit verschrikkelijker gedachte kunnen zijn, dan zichzelf te bedriegen in zulk een belangrijke zaak?

Och, dat de Geest van God uw harten gevoelig moge treffen om in angstige verlegenheid en met berouw over uw zonden te vragen: 'Wat moet ik doen om zalig te worden?' Dat zou een eerste bewijs zijn van de liefde waarmee Jezus ook u liefheeft, Die als de Machtige over het huis van een sterk gewapende komt om hem zijn vang te ontnemen en zijn roof uit te delen, wat altijd met worsteling en inwendige strijd gepaard gaat. Die onrust zou beter zijn dan een valse vrede waarmee wij onszelf zo graag vleien en geruststellen (...).

De Heere is nog Dezelfde. Wat Hij voor Lazarus was, wil Hij ook voor ons zijn, wanneer wij maar tot Hem komen en naar Zijn gemeenschap verlangen als het enige nodige wat ons hart begeert'.

Bij de diensten

Komende zondag hoop ik tweemaal voor te gaan. In de morgendienst worden zij verwelkomd waarvan de achternaam begint met A t/m K. 's Middags van L t/m Z. 's Morgens lezen we verder in Hosea. Dit keer de hoofdstukken 9 en 10. 's Middags vervolgen we de catechismusprediking. Aan de orde van behandeling is zondag 25. Op de wijs van Psalm 141 bracht Hazeu deze als volgt onder woorden:

Daar dus alleenijk het gelove
Ons Christus en al Zijn weldaan
Deelachtig maakt; uit welk bestaan
Of waarvan komt dan zulk gelove?

Gods Geest, wil 't in ons harte prenten
Die het gelove in ons werkt,
Door 't Evangeliewoord en sterkt
Door het gebruik der sacramenten.

De sacramenten die wij eren
Zijn teek'nen, heilig toebereid
En zeeg'len, zichtbaar uitgespreid
En ingesteld van God de Heere.

Dat Hij aan ons, door die t' ontvangen
't beloofd' in de Evangelieblaau
Veel meer of beter doet verstaan
En dus er 't zegel aan wil hangen.

Dat Hij, om 'd eenig offerdaden
Van Christus aan het kruis volbracht
De schuld vergeeft en door Zijn kracht
Het leven schenkt, uit Zijn genade.

Zijn woord en sacramenten beide
Daarheen gericht of toebereid
Dat ze ons geloof ter zaligheid
Naar Christus en Zijn kruisdood leiden?

O ja, de Heil'gen Geest wil 't leren
Aan ons in 'd evangelieblaau
Die Zijn verzeekring doet verstaan
Door ieder sacrament des Heeren.

Dat al ons heil en zaligheden
Volmaakt in 't offer Christus zijn
Dat voor ons waarlijk niet in schijn
Aan 't kruis geschied is, hier beneden.

Hoe vele sacramenten stelde
Ons Christus in het nieuw verbond?
Maar twee, die Hij genoegzaam vond
En dus de doop en 't nachtmaal meldde.

Ter overdenking

De ziel is het leven van het lichaam; het geloof is het leven van de ziel; Christus is het leven van het geloof (John Flavel).

Woorden zijn hinderlijk voor het gebed. Dikwijls gebeurt het, dat een overvloed van woorden een schaarste van begeerten aanduidt. Woordenrijkheid in het gebed is dikwijls slechts een vijgenblad, om de naaktheid van een niet ontwaakte ziel te bedekken (C.H. Spurgeon).

de redactie